

Naar een standaard voor kwaliteit van psychiatrische woonzorg in Europa

Eerste resultaten van een Europees onderzoek

Ellen Visser, Annemarie D. Caro-Nienhuis, Durk Wiersma

DEMObinc-studie

↓

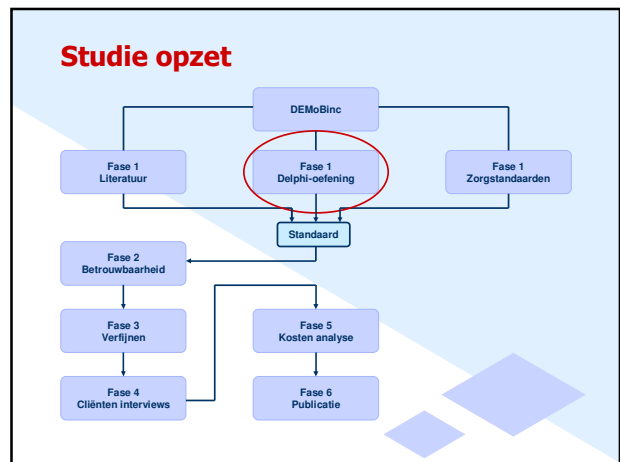
Development of a European Measure of Best practice for people with long term mental illness in institutional care

1 maart 2007 - 1 maart 2010
subsidie van de Europese commissie

Deelnemende landen

Engeland (coördinator)
Bulgarije
Duitsland
Griekenland
Italië
Nederland
Polen
Portugal
Spanje
Tsjechië

Studie bijeenkomsten

Athene
Lisabon
Wroclaw
Trieste
Praag
Londen

De Delphi-oefening

4 groepen deskundigen met elk 10 deelnemers:

- ◆ cliënten
- ◆ naastbetrokkenen
- ◆ professionals
- ◆ belangenbehartigers

De Delphi-vraag

Welke onderdelen in de zorg zijn volgens u belangrijk voor het bevorderen van herstel van mensen met langdurige psychiatrische problemen die in een instelling verblijven?

Herstel

"Leren leven met symptomen en kwetsbaarheid, leren opkomen voor jezelf en het vormen van een realistisch beeld van een beter toekomstig leven."

(Roberts en Wolfson, 2005)

"Dimensies van herstel: symptoomvermindering, werk of school, onafhankelijk leven en sociale relaties."

(Lieberman en Kopelowicz, 2002)

Herstel volgens visiedocument

Herstel als uniek persoonlijk proces:

- ◆ de draad weer oppakken
- ◆ de regie hervinden
- ◆ leven opnieuw inhoud en richting geven

(Augustus 2008, GGZ Nederland)

Delphi-methode

- ◆ Ronde 1: Brainstormen
- ◆ Ronde 2: Waarderen
- ◆ Ronde 3: Herwaarderen

Resultaat Delphi in Nederland

- ◆ 47 deelnemers
- ◆ 443 onderdelen
- ◆ 62% man
- ◆ 80% in leeftijdsgroep 30-60 jaar

Resultaat Delphi cliënten

- ◆ 107 onderdelen
- Voldoende personeel
- Deskundigheid (verplegend) personeel

Resultaat Delphi cliënten

◆ 107 onderdelen

Voldoende personeel
Deskundigheid (verplegend) personeel

Duidelijke afspraken
Eigenwaarde behouden

Resultaat Delphi cliënten

◆ 107 onderdelen

Voldoende personeel
Deskundigheid (verplegend) personeel

Duidelijke afspraken
Eigenwaarde behouden

Prettige sfeer, warmte en gezelligheid
Veiligheid

Resultaat Delphi naastbetrokkenen

◆ 103 onderdelen

Adequate medicatie
Continu onderzoek naar goede medicijnen en psychische begeleiding

Resultaat Delphi naastbetrokkenen

◆ 103 onderdelen

Adequate medicatie
Continu onderzoek naar goede medicijnen en psychische begeleiding

Vaste en goede zorgverleners / vertrouwensrelatie opbouwen
Respect voor de eigenheid van de patiënt
Weten en rekening houden met, dat een patiënt ook een gezonde kant heeft en eigen karakter

Resultaat Delphi professionals

◆ 122 onderdelen

Aandacht voor het sociale netwerk
Goede aansluiting bij het primaire steunsysteem

Resultaat Delphi professionals

◆ 122 onderdelen

Aandacht voor het sociale netwerk
Goede aansluiting bij het primaire steunsysteem

Goed op problematiek en rehabilitatieproces afgestemde medicatie
Goede (medische) psychiatrische begeleiding

Resultaat Delphi professionals

◆ 122 onderdelen

Aandacht voor het sociale netwerk
Goede aansluiting bij het primaire steunsysteem

Goed op problematiek en rehabilitatieproces afgestemde medicatie
Goede (medische) psychiatrische begeleiding

Mogelijkheid tot het ontplooiën van initiatieven
Eigen regie over het leven niet meer overnemen dan nodig is
Zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk voor wonen/leven en woon/leefklimaat

Resultaat Delphi belangenbehartigers

◆ 111 onderdelen

In stand houden van betrokkenheid van familie en vrienden
Behoorlijke woonomstandigheden naar maatstaven die ook voor niet-patiënten gelden

Resultaat Delphi belangenbehartigers

◆ 111 onderdelen

In stand houden van betrokkenheid van familie en vrienden
Behoorlijke woonomstandigheden naar maatstaven die ook voor niet-patiënten gelden

Weten dat er een crisisplan is en wie dan verantwoordelijkheid is
Maken van afspraken tijdens goede periodes over de behandelingswijze in een crisissituatie (uitgaande van de wensen van cliënten)

Resultaat Delphi belangenbehartigers

◆ 111 onderdelen

In stand houden van betrokkenheid van familie en vrienden
Behoorlijke woonomstandigheden naar maatstaven die ook voor niet-patiënten gelden

Weten dat er een crisisplan is en wie dan verantwoordelijkheid is
Maken van afspraken tijdens goede periodes over de behandelingswijze in een crisissituatie (uitgaande van de wensen van cliënten)

Goede lichamelijke verzorging: voeding, hygiëne, beweging, huisarts, tandarts, etc.

Resultaat Delphi in Europa -1

- ◆ 10 landen met 447 deelnemers
- ◆ >4000 onderdelen
- ◆ 11 domeinen

Resultaat Delphi in Europa -2

11 domeinen:

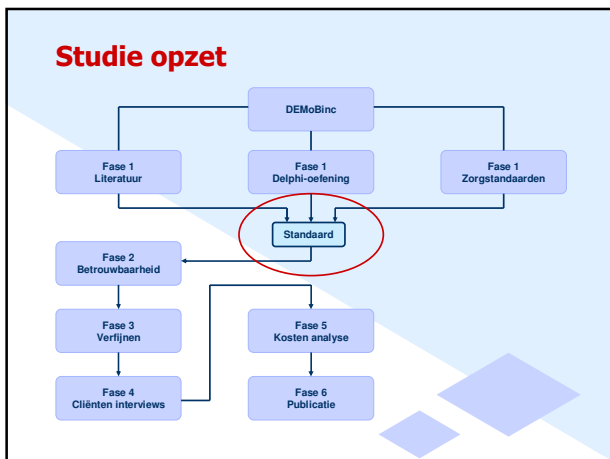
- ◆ Sociaal beleid, rechten en rechtsbijstand
- ◆ Sociale integratie/participatie
- ◆ Autonomie en zelfbeschikking
- ◆ Therapeutische interventies
- ◆ Instellingsbeleid
- ◆ Personeel (training, continuïteit, multidisciplinair)
- ◆ Attitude van personeel
- ◆ Institutionele omgeving
- ◆ Nazorg
- ◆ Familieleden en naastbetrokkenen
- ◆ Fysieke gezondheid

Resultaat Delphi in Europa -3

Domeinen:	client	naaste	professionaal	beleggenbeherter	gem.(%)
◆ Sociaal beleid	8	9	5	7	72,5
◆ Sociale inclusie	5	3	4	8	50,0
◆ Autonomie	6	2	6	8	55,0
◆ Therapie	10	9	7	10	90,0
◆ Instellingsbeleid	6	9	6	8	72,5
◆ Personeel, deskundigheid	7	7	5	6	62,5
◆ Personeel, attitude	9	8	9	9	87,5
◆ Institutionele omgeving	7	6	3	5	52,5
◆ Nazorg	2	5	2	5	35,0
◆ Naastbetrokkenen	3	7	4	5	47,5
◆ Fysieke gezondheid	4	3	1	1	22,5

Aantal landen met onderdelen in dit domein

- ### Conclusie en discussie Delphi-oefening
- ◆ Grote overeenstemming tussen landen en groepen deskundigen
 - ◆ Top-domeinen: Therapeutische interventies
Attitude van personeel
- Maar:
- ◆ Weinig spreiding in de scores
 - ◆ Vage formuleringen, moeilijk meetbaar

- ### Standaard: Leefomgeving
- ◆ Wat vindt u van de algemene staat van de buitenkant van het gebouw?
 - ◆ Hebben bewoners toegang tot een ruimte buiten welke onderdeel is van de afdeling?
 - ◆ Maximaal hoeveel bewoners delen een slaapkamer?
-

- ### Standaard: Therapeutische omgeving
- ◆ Welke soorten trainingen zijn er beschikbaar voor het personeel op de afdeling?
 - ◆ En hoeveel personeelsleden hebben het afgelopen jaar één of meerdere van deze trainingen gevolgd?
 - ◆ Hoe hoopvol bent u dat de meerderheid van de huidige bewoners vooruitgang zal boeken in het algeheel functioneren in de komende twee jaar?
 - ◆ Hebben alle bewoners een persoonlijk begeleider?
-

- ### Standaard: Behandeling en interventies
- ◆ Wie controleert de effecten en bijwerkingen van medicatie?
 - ◆ Worden bewoners die antipsychotica gebruiken minimaal eens per jaar onderzocht op bijwerkingen (bv. gewichtscontrole, bloedtest, bloedsuikeronderzoek, ECG's)?
 - ◆ Wat doet de afdeling om de lichamelijke gezondheid van bewoners te bevorderen met betrekking tot de volgende onderwerpen?
 - ◆ Hoeveel bewoners hebben cognitieve gedragstherapie gehad in de afgelopen 12 maanden?

Standaard: Autonomie en zelfbeschikking

- ◆ Hebben bewoners hun eigen afsluitbare opslagruimte?
- ◆ Zijn er bijeenkomsten waar bewoners en personeel samen over het reilen en zeilen op de afdeling vergaderen?
- ◆ Welke van de volgende punten worden normaliter door bewoners zelf bepaald? (opstaan, slapen, alcohol, etc)

Standaard: Sociaal beleid en rechten

- ◆ Wordt aan bewoners schriftelijke informatie verstrekt aangaande hun rechten?
- ◆ Is er rechtsbijstand beschikbaar voor bewoners?

Standaard: Instellingsbeleid

- ◆ Hebben alle stafmedewerkers die betrokken zijn bij de directe patiëntenzorg een vaste supervisor?
- ◆ Wordt de afdeling wel eens geïnspecteerd door een onafhankelijke partij?

Standaard samengevat

Domeinen:

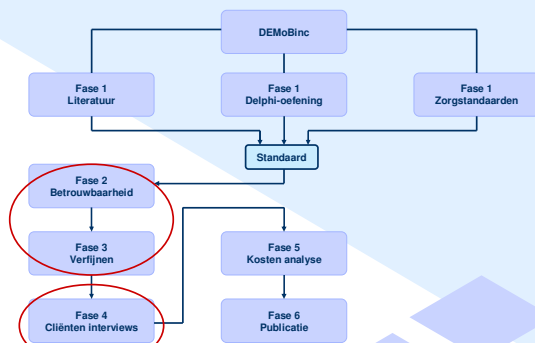
- ◆ Leefomgeving
- ◆ Therapeutische omgeving
- ◆ Behandeling en interventies
- ◆ Autonomie en zelfbeschikking
- ◆ Sociaal beleid en rechten
- ◆ Instellingsbeleid

Thema's:

- ◆ Sociale inclusie
- ◆ Mensenrechten
- ◆ Op herstel-gerichte zorg

Studie opzet

Cliënteninterviews

Metten samenhang standaard met kenmerken van herstel:

- ◆ tevredenheid met het leven als geheel
- ◆ een bevredigend sociaal leven
- ◆ eigen zeggenschap/controle
- ◆ maatschappelijke participatie

Betekenis standaard voor de Nederlandse woonzorg

- ◆ Meerwaarde standaard tov andere kwaliteitsmetingen
 - essentiële onderdelen meten in 1 uur tijd
 - koppeling met opvatting/mening van cliënten en naasten
- ◆ Belang van een multidisciplinair team
- ◆ Op herstel gericht (bevorderen uitstroom), maar ook goede leefomgeving voor lang-verblijf cliënten

